Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Castell de Santiga

Santa Perpètua de Mogoda

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	Santiga. Plaça de Santiga, 6 (08130 - Santa Perpètua de Mogoda)

Coordenades:

Latitud:	41.53505
Longitud:	2.15202
UTM Est (X):	429263
UTM Nord (Y):	4598503

Classificació

Número de fitxa	08260 - 44
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Barroc Contemporani
Segle	XI-XVII
Any	1098
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Defensa
Observacions protecció:	BCIN, 1430- MH. // BIN: (R.I.) - 51 - 0005708 - 00000.
Data aprovació:	dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari	SI, IPA, n. 1617
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Lúdic
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad: 08260A01209000 (045)
Fitxes associades:	

Santa Maria Antiga o Santiga
Nucli de Santiga

Autoria de la fitxa Goretti Vila i Fàbregas
Data de registre de la fitxa: dt., 28/04/2009 - 02:00

Descripció

El castell de Santiga es troba situat al costat nord de la plaça de Santiga. En aquest lloc s'hi havia aixecat antigament l'antic castell de Santiga. Actualment hi ha un gran casal de planta quadrada amb tres crugies i tres pisos d'alçada, coberta a quatre vessants i envoltada d'un mur amb un portal adovellat d'accés. En aquest portal hi ha esculpit un escut amb les armes dels Salbà, els Vallgornera, els Vallseca i els Sentmenat. Al voltant de la masia s'aixequen construccions auxiliars excepte davant de la façana principal on hi ha un jardí. Al segle XVII es fan obres de reformes a les cases i al castell, fins al punt que pràcticament l'estructura actual són fruit d'aquesta època.

Observacions:

Actualment l'edifici és destinat a lleure (Restaurant). Noms anteriors: Domus d'Antiga.

Història

Ressenya històrica extreta de CANYAMERES, 2009: A finals del segle XI, Santiga té un cap de casa molt important, Arnal Geribert d'Antiga, entre les seves propietats consta la "domus de Santiga". És present com a testimoni en actes documentals importants com és el de l'any1098 en la confirmació que fa el comte Ramon Berenguer de la propietat del cenobi de Sant Llorenç del Munt a favor del monestir de Sant Cugat del Vallès. 1121. Testament d'Arnal Geribert. D'aquest es desprèn que ell fou el darrer hereu de la família propietària de la vila altmedieval de Santiga. Ja al segle IX havia donat la seva esglesiola al bisbe de Barcelona. Fa donació també de sagrera i el cementiri de Santiga. Llega una part important del seu patrimoni a la parròquia de Santiga, als monestirs benedictins de Sant Llorenç del Munt, Sant Miquel del Fai, la canònica de Santa Maria de l'Estany, a la Seu de Barcelona, i dos masos a l'orde dels Hospitalers de Sant Joan de Jerusalem. Confirmació del paper de fortalesa de la casa de Santiga. 1187. Es té notícia que una tal Arssenda era senyora de Santiga . 1262. Marimon de Plegamans consta com a senyor del castell de Santiga. Es desconeix en quin moment el castell de Santiga passa a la família dels Plegamans. 1323. Romeu de Corbera, senyor de Corbera de Llobregat, fill de Ramon Marimon de Plegamans, dóna al seu fill, Gilabert de Corbera, el castell de Santiga amb la fortalesa, cases i altres possessions, honors, homes, dones i jurisdicció. 1388. Privilegi reial. El territori de la parròquia de Santiga esdevé castell termenat. El castell de Santiga al segle XIV no era una fortalesa segura, des del punt de vista militar. A mitjan segle XIV es va decretar que la gent de Santiga havia de refugiar-se a la vila de Sabadell. Segles XIV-XV-XVI. Els Sentmenat són senyors del castell de Santiga. 1595. Ramon Vicenç de Sentmenat i de Vallseca deixa l'herència al seu parent Miquel de Salbà i de Vallseca. Miquel de Salbà i de Vallseca, doctor regent de la Reial Audiència de Catalunya i després regent del Consell Suprem d'Aragó, fou vertaderament l'artífex de la gran propietat agrícola en què es convertí el castell de Santiga al segle XVII. Morí vers 1627 deixant hereu el seu fill. 1613 - 1684. Miquel de Salbà i de Vallgornera, senyor de Jorba, de Santiga i primer marquès de Vilanant, va acumular dos grans patrimonis: el dels Vallgornera amb una gran propietat a l'Empordà a Vilanant, i l'altre vingut per l'àvia materna Vicenç de Sentmenat, el castell de Santiga. Fa millores a les cases i al castell, fins al punt que pràcticament l'estructura actual de tot el conjunt actual es deu a les reformes que va fer. Deixà rastre de la seva obra amb el seu escut personal amb les armes dels Salbà, els

Vallgornera, els Vallseca i els Sentmenat esculpit al portal d'accés al pati. 1683. Don Miquel de Salbà i de Vallgornera, primer marquès de Vilanant va fer testament en el qual feia hereva universal la seva filla, na Caterina de Salbà i de Pons, casada amb el segon comte de Robres i de Montagut, Bernat Agustí de Pons i López de Mendoza. 1668-1729. Miquel Agustí Pons de Mendoza i de Salbà, 3r marquès de Vilanant, 3r comte de Robres i comte de Montagut, casat en primeres núpcies amb Esperanza de Gurrea Cerdan i Urritigoitia (+1702) i en segones amb Maria Ignàsia de Bournonville i Erill, filla del vescomte de Joc i marquès de Rupit, senyor del patrimoni de Vilademany de Caldes de Montbui. 1764. Poc abans d'aquest any el patrimoni del vescomtat de Joc, marquesat de Rupit, baronies d'Orcau i Eramprunyà, Vilademany de Caldes i el castell de Santiga retornaven als Pons de Mendoza, concretament a la cosina germana Maria Josepa Pons de Mendoza i de Bournonville, marquesa de Torres, i comtessa de Robres, vídua de Pedro Buenaventura Abarca de Bolea, novè comte d'Aranda. 1798. El comte d'Aranda moria al seu palau del poble d'Epila, a la província de Saragossa. Heretava el seu extens patrimoni català i aragonès el nebot fill de la germana Pedro Fadrique Fernández de Hijar, duc d'Hixar, una de les grans nissagues nobles aragoneses. 1802. El novè duc d'Hixar va vendre el castell de Santiga i el patrimoni Vilademany de Caldes de Montbui a favor de Jaume Mas i Dot. 1832. El nou propietari absentista fa testament. Hereta el seu fill, Santiago Mas i Giró. 1858. Santiago Mas i Giró va morir a l'edat de 65 anys. En testament deixava a la seva tia Gertrudis Giró Asenjo l'usdefruit de la finca. Un cop morta aquesta, la finca havia de ser venuda pels seus marmessors testamentaris per fer obres de caritat. Va deixar una bona quantitat de diners per a les obres de millora de l'església, rectoria i cementiri de Santiga així com per a guarniments del culte. 1873. La propietat del castell de Santiga és venuda a Josep Vila i Gener. A la venda es descriu que l'heretat del castell de Santiga tenia 186,5213 ha d'extensió, amb una parcel·la separada de la finca de 0,88 ha de vinya plantada propera al terme de Barberà i el camí de Ripollet. Era pràcticament la segona gran finca del nou terme de Santa Perpètua després de la de Mogoda. 1914. Josep Vila Casanoves esdevé propietari del castell de Santiga però també de can Puiggalí. 1932. Empar Vila inscriu al Registre de la propietat, tant la finca de can Puiggalí com la del castell de Santiga. 1948. Començaren les segregacions de peces petites properes a la parròquia i el castell, entre la carretera de Sabadell, el camí de Santiga, la parròquia i la riera. 1848-1951. Es ven el castell de Santiga a Josep Font de Falgàs i terres a Joan i Joan Baptista Vidal, Maria Bosc, Àngel Trompeta, Josep Vidal, Montserrat Cosidor, Maria Enric i Meliton Puig. 1951. Empar Vila i Santromà venia el lot de terres i cases que no comprenia el castell a favor dels germans Manuel i Josep Maria Agustí i Marfà, industrials de la ciutat de Mataró. 1950-1999. Els nous propietaris aniran venent peces de terra de diferents extensions. Els successors de Manel i Josep Agustí i Marfà, els germans Agustí Tura, continuen el procés de vendes. El que restava de terres a la banda dreta de la riera de Santiga, el castell i altres dependències foren comprades pel súbdit italià Sr. Ballota Baltasari.

Bibliografia

Decret 22/04/1949, BOE 05/05/1949). AJUNTAMENT DE SANTA PERPÈTUA DE MOGODA (1996). Pla Especial de Protecció del Patrimoni arquitectònic de Santa Perpètua de Mogoda. Text refós novembre de 1996. Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. Obres públiques i urbanisme. CANYAMERES, Esteve (2009). Masos, masies i masoveries. Estudi de l'agricultura de Santa Perpètua de Mogoda i Santiga (segles XI-XX). Edita: Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. RICART, Joan et alii (1993). Temps enrera, portes endins. Santa Perpètua de Mogoda. Ajuntament de Santa Perpètua de Mogoda. VILÀS, Ernest (2009). "L'església de Santa Maria l'Antiga o Santiga (983-2009): una història per recuperar. Notes, vol. 24. Mollet del Vallès. Pàg. 127-143.

Rafell de Santiga
RESTAURANT

